

Priloga 1 Spremni dopis (1. del)

Številka: 62231-7/2013/5
Ljubljana, 12. marec 2014
EVA 2013-33340-0024
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Odlok o razglasitvi Taborišča Ljubelj (EŠD 327) za kulturni spomenik državnega pomena – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08 in 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US in 90/12 in 111/13) je Vlada Republike Slovenije na svoji seji dne sprejela naslednji sklep: Vlada Republike Slovenije sprejme Odlok o razglasitvi Taborišča Ljubelj (EŠD 327) za kulturni spomenik državnega pomena, ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije ter ga preko Državnega pravobranilstva Republike Slovenije posreduje pristojnemu zemljiškoknjižnemu sodišču. Tanja ŠARABON GENERALNA SEKRETARKA Sklep prejmejo: <ul style="list-style-type: none">– Ministrstvo za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana– Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,– Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Metelkova 4, 1000 Ljubljana,– Državno pravobranilstvo Republike Slovenije, Šubičeva ulica 2, 1000 Ljubljana
2. Predlog za nujno obravnavno odloka z obrazložitvijo razlogov:
DA. Na natančno določitev parcelacije, opredeljene v tem odloku, je vezano Vladno gradivo št. 478/108/2013/4 z dne z dne 4. 3. 2014.
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
3. b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Sodelovali so strokovnjaki ZVKDS, OE Kranj

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
Noben, ni zakon, sprejema Vlada RS samostojno		
5. Kratak povzetek gradiva		
<p>Javni spomenik in taborišče Ljubelj sta zaradi svojih kulturnih vrednot izjemno pomemben del kulturne dediščine Republike Slovenije. Za Slovenijo in Evropo ima enota dediščine poseben družbeni pomen in je že razglašena za kulturni spomenik državnega pomena.</p> <p>Taborišče pod Ljubeljem je edini avtentični materialni ostanek nemškega koncentracijskega taborišča Mauthausen na tleh Slovenije. Skupaj s spomenikom je osrednje simbolno spominsko mesto za vse žrtve taborišč iz Slovenije med drugo svetovno vojno.</p> <p>V skladu z novo zakonodajo in natančnejšo opredelitvijo območja (nova odmera parcel) ter zaradi ogroženosti (naravne ujme) in za bolj natančno opredelitev možnosti upravljanja delov celote je za že obstoječ kulturni spomenik državnega pomena nujna nova razglasitev z natančneje določenimi mejami. Na novo so opredeljeni obseg, varstveni režim in zasnova muzejske zbirke.</p>		
6. Presoja posledic za:		
Odlok natančneje določa varstvene usmeritve in način upravljanja območja. Ker je bil spomenik že prej razglašen, večjih posledic za spodaj navedene točke nima.		
a)	javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic, pod 40.000 EUR		
Odlok natančneje opredeljuje obseg spomenika, varstveni režim in naloge upravljavcev. Neposrednih finančnih posledic večjega obsega nima. Že dosednji veljavni odlok predvideva postavitve označevalnih tabel, redno vzdrževanje in posodobitev muzejske zbirke.		
8. Predstavitev sodelovanja javnosti		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja		DA / NE
/Če NE, navesti razlog za ne objavo:/ Lastnika območja sta Republika Slovenija in Občina Tržič, ki sta seznanjena s spremembami. Zainteresirana javnost, posebej ZZB je bila z vsebino odloka seznanjena in se z njo strinja.		

/Če DA: Datum objave: V razpravo so bili vključeni: <ul style="list-style-type: none"> - nevladne organizacije, DA - predstavniki zainteresirane javnosti, DA - predstavniki strokovne javnosti, DA - občine in združenja občin DA Mnenja, predloge, pripombe so podali: <ul style="list-style-type: none"> - lastniki - Zavod za varstvo narave Upoštevani so bili: <ul style="list-style-type: none"> - v celoti: Zavod za varstvo narave, /Gradivo je usklajeno: v celoti z naravovarstvenimi smernicami Zavoda Republike Slovenije št: 2-III-410/2-O-09/TŠ, kar potrjuje mnenje Zavoda RS Slovenije 2 III-467/4-O-13/TŠ z dne 14. 11. 2013; lastniki - v pretežni meri: Bistvena odprta vprašanja:	
9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti	DA / NE
10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade	NE

Dr. Uroš GRILC
minister

Priloga 2 (obrazec)

Priloga 3 (jedro gradiva):

- Odlok o razglasitvi za kulturni spomenik državnega pomena
- Obrazložitev

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1, Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US, 90/12 in 111/13) Vlada Republike Slovenije izdaja

O D L O K
o razglasitvi območja Taborišča Ljubelj za
kulturni spomenik državnega pomena

1. člen

(1) Za kulturni spomenik državnega pomena se razglasi enota dediščine Podljubelj – Taborišče Ljubelj (EŠD 327).

(2) Enota ima izjemen kulturni pomen za Republiko Slovenijo in poseben družbeni pomen kot pomembna zgodovinska lokacija in simbolni prostor dediščine Republike Slovenije.

(3) Enota je kulturni spomenik z zgodovinskimi, simbolnimi, krajinskimi in arhitekturnimi vrednotami.

(4) Enota je varovana z namenom ohranjanja avtentičnega prostora, materialnih ostalin in simbolnega kraja spomina na vse žrtve taborišč druge svetovne vojne v Sloveniji in vse žrtve taborišč iz Slovenije.

2. člen

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik državnega pomena, so:

- kulturni spomenik je edini avtentični ostanek podružnice kateregakoli nemškega koncentracijskega taborišča na tleh Slovenije,
- kulturni spomenik je nadgrajen s simbolnim javnim spomenikom (arhitekt Boris Kobe, skulptura Jože Bertoncelj) v osrednji spomenik žrtvam taborišč v Sloveniji in Slovencem, umrlim v različnih taboriščih Evrope, in spomenik drugim Evropejcem, umrlim v taboriščih,
- avtentični ostanki taborišča in javni spomenik so pomembni za razumevanje zgodovinskega obdobja upora proti nacizmu v Sloveniji in v Evropi.

3. člen

(1) Spomenik obsega parcele št. 1037/1 (del ceste s parkiriščem med severno mejo parcele št. 4/2 in severno mejo parcele št. 941/3, tj. traso stare ljubeljske ceste), 11/3, 11/5, 21/19 in 4/2, vse k. o. 2141 – Podljubelj.

(2) Vplivno območje spomenika obsega parcele št. 1037/1 (del ceste, na severu od stare ljubeljske ceste parcela št. 941/4, na jugu do zahodnega vogala parcele št. 8/5, brez dela parcele, ki leži v spomeniku), 11/2, 11/4, 11/6, 11/7, 12/1, 21/18 (vzhodni del parcele, na severu od južnega vogala parcele št. 21/17, na jugu do severovzhodnega vogala parcele št. 22), 3/2, 4/1, 404/1 (spodnji jugozahodni del parcele, na severu do ovinka ceste parcela št. 1037/1, na jugu do severovzhodnega vogala parcele št. 402/2), 404/2, 404/4, 5, 6, 7/1, 7/2, 941/3 in 941/4, vse k. o. 2141 – Podljubelj.

(3) Meji spomenika in njegovega vplivnega območja sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu (uveljavljen 15. januarja 2004, Uradni list RS, št. 11/04, datoteka z dne 30. avgusta 2013, izvorno merilo 1 : 2880) in vrisani na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 10.000.

(4) Izvirnika načrtov iz prejšnjega odstavka hranita ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino, in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod).

4. člen

Varovane sestavine kulturnega spomenika so:

- umetno urejene, zatravljene terase taborišča, delitev na jetniški ter upravni del, tlorisna shema,
- betonski temelji in drugih objektov na obstoječih legah (ambulanta, kuhinja, pralnica, sanitarni objekti, stražni stolpi, ostanki infrastrukture),
- ostanki krematorija (kovinske mreže) in spominsko znamenje ob njem,

- javni spomenik internirancem z zidanimi zasloni in kipom na podstavku,
- spominske plošče taboriščnikom posameznih držav (med njimi: Češka, Francija, Italija, Norveška, Poljska, Rusija) na kamnitih zaslonih spomenika,
- spominske plošče taboriščem po Evropi v kleti nekdanje večje taboriščne stavbe,
- veduta na spomenik in iz spomenika.

5. člen

Za kulturni spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje celote in imenovanih varovanih sestavin,
- varovanje originalnih materialnih ostankov v celoti in situ,
- varovanje krajinskih, tlorisnih značilnosti in obsega spomenika,
- podrejanje vsake rabe prostora in vseh posegov ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti,
- prepoved gradnje pomožnih, začasnih, infrastrukturnih ali drugih objektov, s katerimi bi bile okrnjene varovane sestavine,
- prepoved postavljanja začasnih ali trajnih reklamnih napisov,
- možna je označitev s primerno oznako, ki ne krni likovne podobe ali posameznih delov,
- možna je postavitve makete ali aksonometričnega prikaza taborišča,
- razsvetljen je lahko samo javni spomenik, vendar tako, da upošteva Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja, z neprodušno zaprtimi svetilkami, ki ne oddajajo UV-spektra,
- morebitna svetila naj bodo izključena vsak dan med 22.00 in 6.30,
- redno vzdrževanje spomenika, njegovih delov in neposredne okolice,
- vzdrževanje traviščnega habitatnega tipa 6510,
- redno košnjo območja najmanj trikrat letno,
- prepoved uporabe motornih in drugih vozil na terasah in drugih delih taborišča, razen za redno ali interventno vzdrževanje, ki ga je treba izvajati ob suhem vremenu in z obstoječih poti,
- prepoved paše na območju spomenika,
- preprečevanje zaraščanja in redno čiščenje samozasejanega drevja in grmovja,
- prepoved vodenja živali na območje spomenika,
- prepoved dejavnosti, ki lahko okrnijo pomen območja, vključno z urejanjem večjih parkirišč, povzročanjem prekomernega hrupa in podobno,
- dela, ki presegajo redno vzdrževanje, lahko izvaja le strokovno usposobljen izvajalec po predhodno izdelanem upravljalnem načrtu.

V vplivnem območju spomenika velja varstveni režim, ki določa:

- z nadzorovano kmetijsko, gozdarsko in drugo dovoljeno rabo zemljišč v vplivnem območju je treba ohranjati in zagotavljati varovanje spomeniških lastnosti, veduto na spomenik in iz spomenika,
- na parceli št. 11/4 je treba ohranjati in vzdrževati pašno površino parcele in gozdni rob na njenem južnem delu,
- na delu parcel št. 11/4 in 12/1 je treba ohranjati in vzdrževati pašne površine, omejene z ustrezno ograjo; vsakokratni najemnik, zakupnik oziroma lastnik zemljišč mora opravljati redni nadzor in odgovarja za materialno škodo, ki bi utegnila nastati na območju zaradi malomarnosti, opustitve vzdrževanja, nadzora ter morebitnih drugih neustreznih posegov ali rabe navedenih zemljišč,
- na parceli št. 11/2 se zaradi vedut na spomenik vzpostavi, ohranja in vzdržuje pašnik; pogozdovanje parcele ni dovoljeno, na parceli so dovoljeni vzdrževalni posegi,
- na južnem delu parcele št. 11/4, na parcelah št. 12/1, 21/18 in 404/1 goloseki niso dovoljeni, posege na gozdnih zemljiščih mora regulirati in dovoljevati pristojni Zavod za gozdove,
- na parceli št. 4/1 je treba vzpostaviti, ohranjati in vzdrževati parkovni gozd z redko zasaditvijo avtohtonih drevesnih vrst,
- parcele vplivnega območja je treba ohranjati nepozidane, razen parcel št. 5, 6, 7/1, 7/2, 404/1, 404/2 in 404/4, na katerih sta možni nadomestna gradnja in gradnja objektov v skladu z veljavnimi prostorskimi akti in s predhodnim soglasjem pristojne spomeniške službe,
- objekte javne infrastrukture, ki bi motili veduto na spomenik ali s spomenika ter krnili varovane lastnosti vplivnega območja, je treba izvesti podzemno, poškodbe terena pa ustrezno sanirati,

- posegi in dejavnosti na parcelah št. 404/1, 404/4 in 941/4 (območje civilnega taborišča) morajo biti podrejeni ohranjanju, vzpostavljanju in izboljševanju predstavitve spomeniških lastnosti,
- posegi ali dejavnosti v vplivnem območju, ki bi kakorkoli pomenili razvrednotenje, poškodovanje ali degradacijo varovanih lastnosti spomenika in skrunitev namembnosti celote, vključno s prekomernim hrupom ali večjimi športnimi dejavnostmi, niso dovoljeni,
- v vplivnem območju spomenika je treba ohranjati in redno vzdrževati struge, oporne zidove, prepuste rednih in občasnih vodotokov,
- v vplivnem območju spomenika je treba ohranjati ceste in poti v sedanjih gabaritih in materialih,
- možno je vzdrževati trase obstoječih gozdnih vlak; odpiranje novih ali širitev obstoječih poti in cest v vplivnem območju spomenika ni dovoljeno.

6. člen

Lastnik in upravljavec spomenika morata javnosti omogočati dostop do spomenika in skrbeti za njegovo vzdrževanje in predstavljanje. Javni dostop ne sme ogrozati spomenika ali posameznih spomeniških vrednot, zlasti ne originalne materialne substance in memorialne namembnosti.

Spomenik se označi s predpisanim znakom z napisom v določeni tipografiji.

7. člen

Za vse posege v spomenik in njegovo vplivno območje, razen če zakon ne določa drugače, je treba predhodno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje Zavoda ter naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje pristojnega ministrstva.

8. člen

Država ima predkupno pravico na naslednjih parcelah v vplivnem območju spomenika: 11/2, 3/2, 4/1, 404/1 (spodnji jugozahodni del parcele, na severu do ovinka ceste parcela št. 1037/1, na jugu do severovzhodnega vogala parcele št. 402/2), 404/4 in 941/4, vse k. o. 2141 – Podljubelj.

9. člen

Izvajanje tega odloka nadzira inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

10. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o razglasitvi Taborišča Ljubelj za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 81/99 in 31/05).

11. člen

(1) Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na parcelah, navedenih v prvem odstavku 3. člena tega odloka.

(2) Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status vplivnega območja kulturnega spomenika na parcelah, navedenih v 8. členu tega odloka.

(3) Pristojno sodišče po uradni dolžnosti izbriše v zemljiški knjigi zaznambo kulturnega spomenika na parcelah, pri katerih je bil status kulturnega spomenika zaznamovan na osnovi Odloka o

razglasitvi Taborišča Ljubelj za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 81/99 in 31/05), to je na parcelah št. 1037/1, 11/3, 11/4, 11/5, 11/6, 11/7 in 4/2, vse k. o. 2141 – Podljubelj.

12. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA: 2013-3511-0024

Vlada Republike Slovenije

mag. Alenka BRATUŠEK
P R E D S E D N I C A

OBRAZLOŽITEV

UVOD

1. Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US, 90/12 in 111/13) v svojem 12. in 13. členu predpisuje način razglašanja kulturnih spomenikov.

12. člen : (razglasitev nepremičnega spomenika)

(1) *Zavod pripravi predlog za razglasitev spomenika po lastni presoji ali na pobudo koga drugega. Če zavod zavrne pobudo za razglasitev, mora pobudnika seznaniti s svojo odločitvijo in z razlogi zanjo.*

(2) *Zavod mora o pripravi predloga za razglasitev seznaniti lastnike dediščine, ki naj bi se razglasila za spomenik, ter jim dati možnost, da podajo svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Lastniki se obveščajo praviloma po pošti ali z javnim naznanilom, če je ta način zaradi večjega števila, težke dosegljivosti ali neznanega naslova primernejši (npr. na nepremičnini, katere razglasitev se predlaga, v uradnem glasilu, v sredstvih javnega obveščanja ali na drug primeren način). Kadar se izvede javna obravnava, obveščanje lastnikov v skladu s tem odstavkom ni potrebno.*

(3) *Zavod mora izvesti javno obravnavo, če gre za razglasitev spomeniškega območja. O javni obravnavi se javnost obvesti z objavo datuma obravnave, načinom dostopnosti gradiv, rokov za podajo mnenj in navedbo organa, ki mnenja sprejema. Obvestilo o obravnavi se objavi v vsaj enem javnem sredstvu obveščanja najmanj deset dni pred javno obravnavo. V času do javne obravnave mora biti zagotovljen javen dostop do gradiv, ki so predmet javne obravnave.*

(4) *Na javni obravnavi se predstavijo razlogi za razglasitev, osnutek akta o razglasitvi in kartografska dokumentacija. Vsakdo ima možnost, da ustno ali pisno poda svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Zavod se mora do mnenj opredeliti.*

(5) *Postopek razglasitve spomenika lokalnega pomena vodi pristojni organ pokrajine ali občine ob smiselni uporabi določb drugega do četrtega odstavka tega člena. Predlog za razglasitev spomenika lokalnega pomena pripravi zavod.*

13. člen: (akt o razglasitvi)

(1) *Spomenik državnega pomena se razglasi z aktom vlade, spomenik lokalnega pomena pa z odlokom predstavniškega organa pokrajine ali občine (v nadaljnjem besedilu: akt o razglasitvi).*

(2) *Akt o razglasitvi obsega zlasti:*

– *identifikacijo spomenika, vključno z določitvijo meje spomenika tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,*

– *vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik,*

– *varstveni režim spomenika,*

– *vplivno območje, kadar je to zaradi zagotavljanja prostorske celovitosti spomenika potrebno, vključno z določitvijo meje vplivnega območja tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,*

– *varstveni režim v vplivnem območju,*

– *morebitno obveznost javne dostopnosti spomenika,*

– *zahteve glede upravljanja ter morebitno obveznost sprejema načrta upravljanja in*

– *inventarno knjigo premičnin, ki so sestavni del spomenika, kadar je to potrebno.*

(3) *Na podlagi akta o razglasitvi se pravni status nepremičnega spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno z aktom o razglasitvi, zaznamuje v zemljiški knjigi kot zaznamba nepremičnega spomenika. Organ, ki je spomenik razglasil, pošlje akt o razglasitvi na*

pristojno zemljiško knjigo. Vpis nepremičnega spomenika v zemljiško knjigo se opravi po uradni dolžnosti.

(4) Zaznamba nepremičnega spomenika v zemljiško knjigo se ne izvede za spomeniška območja, razen v delih, ki obsegajo arheološka najdišča ali v delih, kjer zahtevo za zaznambo določi akt o razglasitvi.

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Zakon ne določa rokov za izdajo odloka.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe, če je potrebna

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj (od tu OE Kranj), ki je pripravila utemeljen predlog razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena, enoto dediščine Podljubelj - Taborišče Ljubelj (EŠD 327). Ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino je ovrednotilo, da je nujna nova razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena.

Pri preverjanju statusa je bilo upoštevano, da je bilo območje taborišča že leta 1999 ovrednoteno in z Odlokom o razglasitvi Taborišča Ljubelj za kulturni spomenik državnega pomena in njegovimi dopolnitvami (Uradni list RS, št. 81/99, 31/05 in 16/08 ZVKD-1) enako ovrednoteno. Zaradi ogrožanja območja zaradi rabe (paša živine, obore za divjad) in naravnih ujm (več poplav v letih 2000–2009) je bilo treba območje zavarovanja znova odmeriti na terenu. Na podlagi nove zemljiške odmere je pripravljen nov odlok, ki znotraj novo določene meje z natančneje opredeljenimi varstvenimi režimi bolj celostno varuje spomenik in njegovo vplivno območje. Na podlagi 12. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine je OE Kranj pozval vse lastnike oziroma upravljavca spomenika, ki se razglašajo s tem odlokom, da dajo mnenje o predlogu odloka o razglasitvi. OE Kranj ni prejel pripomb lastnikov.

V OE Kranj so 29. septembra 2009 dobili Naravovarstvene smernice za pripravo akta o razglasitvi območja taborišča Ljubelj (EŠD 3729) za spomenik državnega pomena (Št.: 2-III-410/2-O-09/TŠ). Pripravil jih je Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, OE Kranj. Konkretno varstvene usmeritve so povzete v varstvenem režimu odloka. To potrjuje naravovarstveno mnenje, izdano 14. novembra 2013.

V prvih desetih letih veljavnosti dosedanjega varstvenega režima se je izkazalo, da je nujno natančneje opredeliti vplivno območje spomenika in varstveni režim tega območja. Strokovne službe so za nekatere parcele znotraj vplivnega območja, zaradi lažjega gospodarjenja s spomenikom, ohranjanja vedut in celostne prezentacije kulturnega spomenika, predlagale zagotovitev predkupne pravice. Prostor neposredno ob meji spomenika zahteva ustrezno oblikovano prezentacijo, del vplivnega območja je tudi širše območje taborišča, ki do sedaj ni bilo zaobjeto.

Vsebinska obrazložitev

Taborišče na Ljubelju (1943–1945) je bilo južni del podružnice koncentracijskega taborišča Mauthausen, poimenovane Ljubelj – Loibl. Spomenik je edino ohranjeno in prezentirano taborišče nemških okupacijskih oblasti iz obdobja druge svetovne vojne na območju Slovenije. V njem so bili na prisilnem delu francoski, belgijski, češki, italijanski, poljski, luksemburški, nizozemski, norveški, ruski, španski ter jugoslovanski interniranci, ki so gradili predor, dolg več kot 1500 m. Taborišče so zaprli šele 7. maja 1945. Originalni ostanki območja imajo izjemen pomen za nacionalno in evropsko zgodovino v času boja proti nacizmu. Kot avtentična ostalina območje ohranja materialna in zgodovinsko simbolna pričevanja. Je avtentičen zgodovinski spomenik izjemnega pomena.

Dodatni pomen je dobilo območje avgusta leta 1954, ko so na vzhodni strani taborišča postavili spomenik, delo arhitekta Borisa Kobeta, dopolnjeno s kovanim skeletom (delo kroparskega kovača Jože Bertoncija). Spomenik je oblikovan kot centralna, osrediščena forma kamnitega cveta z zasloni. V jedru je valjast podstavek, simbolni oltar, na katerem stoji prisposoda trpljenja, kovinski skelet. Kovani skelet je odmev znane skulpture Ossipa Zadkina iz Rotterdama. Kamnite stene povzemajo kuliserijo gora, naravnega amfiteatra. Naravno okolje nadgradi doživljajsko vlogo in

sporočilnost spomenika, zato je Kobetova celota z vidika prostorske umeščenosti ena naših najboljših spomeniških realizacij, posebej iz petdesetih let. Zelo značilna je za slovenski tip spomenikov, ki so se navezovali na krajinska izhodišča in s tem izoblikovali posebno sintezo s krajino (Ljubljana: Gramozna jama, Pohorje: Trije žebli, ...). Spomenik kot celota je bil izbran za osrednji slovenski spomenik, posvečen vsem žrtvam taborišč med drugo svetovno vojno, kar označujejo napisne table z imeni taborišč. Ljubelj služi za protokolarna polaganja vencev v spomin žrtvam iz različnih držav Evrope in za spominske slavnosti žrtvam vseh medvojnih taborišč iz Slovenije.